

Орган Часовага
Упраўлення
Віленскай Акругі

ВІЛЕНСКАЯ ПРАЎДА

№ 1
22 верасня 1939 г.
пятніца

90613/621341

Горача вітаем Чырвоную Армію, Совецкі ўрад і таварыша Сталіна за аказаную нам дапамогу ў вызваленні ад польскіх паноў і капіталістаў

З прамовы па радыё Старшыні
Совета Народных Камісараў СССР
таварыша В. М. Молатава

17 верасня 1939 г.

Таварыши! Грамадзянікі нашай вялікай краіны! Падзеі, выкліканыя польска-германскай вайной, паказалі ўнутрану несастацельнасць і яўную нядзеездольнасць польскай дзяржавы. Польскія правычыя кругі абакроціліся. Усё гэта адбылося за самы кароткі тэрмін.

Прайшло якіх-небудзь два тыдні, а Польшча ўжо стаціла ўсе свае прымесловыя ачагі, страціла большую частку буйных гарадоў і культурных цэнтраў. Німа больш і Варшавы, як сталіцы польскай дзяржавы. Ніхто не ведае аб месцапрабыванні польскага ўрада. Насельніцтва Польшчы кінута яго незадачлівымі кіраўнікамі на волю лёсу. Польская дзяржава і ёе ўрад фактычна перасталі існаваць. У сілу такога становішча заключаныя паміж Советскім Саюзам і Польшчай дагаворы спыненыі сваё дзеянне.

У Польшчы стварылася становішча, якое патрабуе з боку Совецкага ўрада асобых клопатату ў адносінах беззапаснасці сваёй дзяржавы. Польшча стала зрумным полем для ўсякіх выпадковасцей і нечаканасцей, якія могуць стварыць пагрозу для СССР. Совецкі ўрад да апошніга часу аставаўся нейтральным. Але ён у сілу ўказанных акалічнасцей не можа больш нейтральна адносіцца да стварыўшагася становішча.

Але Советскага ўрада нельга таксама патрабаваць абыякавых адносін да лёсу адзінакроўных украінцаў і беларусоў, якія прафыгуруюць у Польшчы і раней знаходзіліся на становішчы бясстраўных нацый, а цяпер і зусім кінуты на волю выпадку. Совецкі ўрад лічыць сваім святыніямі абавязкам падаць руку дапамогі сваім братам-украінцам і братам-беларусам, якія насяляюць Польшчу.

З прычыны ўсяго гэтага ўрад СССР перадаў сёняння раніцою ноту польскому паслу ў Москве, у якой заявіў, што Советскі ўрад аддаў распараджэнне Галоунаму Камандванню Чырвонай Арміі даць загад войскам перайсці граніцу і ўзяці под сваю абарону жыццё і маёмы насељніцтва Захоўнай Украіны і Захоўнай Беларусі.

Советскі ўрад заявіў таксама ў гэтай ноце, што адначасова ён мае намер прынесьці ўсе меры к таму, каб вызваліць польскі народ са зла-палучай вайны, куды ён быў увергнут яго неразумнымі кіраўнікамі і даць яму магчымасць зажыць мірным жыццём.

У першых чыслах верасня, калі праводзіўся часткіны прызыў запасных у Чырвоную Армію на Украіне, у Беларусі і яшчэ ў чатырох віленскіх акругах становішча у Польшчы было вялікім, і гэты прызыў праводзіўся, як мера перасцярогі. Ніхто не мог думамъ, што польская дзяржава выявіць такое бясціле і такі быстры развал, які цяпер ужо мае месца на ўсёй Польшчы. Паколькі, аднак, гэты развал у наяўнасці, а польскія дзеячы поўнасцю абакроціліся і нядзелыны змяніць становішча ў Польшчы, наша Чырвоная Армія, атрымаўшы буйнае палаўненне по апошнім прызыву запасных, павінна з чэсцю выканана паастаўленую перад ёю пачаткую задачу.

Урад выражае цвёрдую ўпэўненасць, што наша Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі пакажа і на гэты раз сваю баявую магутнасць, свядомасць і дысцыпліну, што выкананне сваёй вялікай вызваленчай задачы яна пакрые новымі подвігамі, героямі і славай.

Разам з тым, Советскі ўрад прэправадзіў копію свайіх ноты на імя польскага пасла ўсім урадам, з якімі СССР мае дыпламатычныя адносіны, і пры гэтым заявіў, што Советскі Саюз будзе праводзіць палітыку нейтралітэта ў адносінах ўсіх гэтых краін.

Гэтым вызначаюцца нашы апошнія мерапрыемствы па лініі зневажлівай палітыкі.

Наша задача цяпер, задача кожнага рабочага і селяніна, задача кожнага служачага і інтэлігента, заключаецца ў тым, каб чэсна і са-мааддана працаваць на сваім пасту і тым аказаць дапамогу Чырвонай Армії.

Што датычыць байкоў нашай славой Чырвонай Арміі, то я не сумніваюся, што яны выкананыя свой абавязак перад раздзімай — з чэсцю і са славай.

Народы Советскага Саюза, усе грамадзянікі і грамадзяніні нашай краіны, байцы Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскага Флота згуртаваны, як ніколі, «вакол Советскага ўрада, вакол нашай большэвіцкай партыі, вакол свайго вялікага правадыра, вакол мудрага таварыша Сталіна, для новых і яшчэ нябачаных поспехаў працы ў прымесловасці і у калгасах, для новых славных перамог Чырвонай Арміі на баявых фронтах».

Оператыўная зводка генеральнага штаба Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі

20 верасня 1939 г.

На працыгу 20 верасня, часці Чырвонай Арміі працягвалі цясніць польскія войскі і к канцу дня занялі:

На поўночы — ў Захоўнай Беларусі гор. Гродна.

На поўдні — ў Захоўнай Украіне гарады Ковель і Лівоў.

За перыяд з 17 па 20 верасня, часцімі Чырвонай Арміі разбраныя три пяхотныя польскіх дывізіі, дзве кавалерыйскіх брыгад, і многа дробных груп польскай арміі. Захоплена ў плен, па далёка не поўным дадзеным, звыш 60 тысяч салдат і афіцэрэў. З поўным узбраеннем, артылерый і баяпрыпасамі, заняты ўмацаваныя раёны: Вільна, Баранавічы, Маладечна і Сарны. З многадлікай ваенай маёмы покуль улічана: 230 арудзій і 120 самалётаў. Улік захвачаных трафеяў працягваецца.

21 верасня 1939 г.

Часці Чырвонай Арміі на працыгу 21 верасня замацаваліся на рулях дасягнутых напрэдадні. Прягваючы ачышчэнне занятых тэрыторый ў Захоўнай Беларусі і Захоўнай Украіне ад астаткаў польскай арміі на поўдні ад лініі Кобрын, Лунінец, часці Чырвонай Арміі у 19 гадзін 21 верасня занялі горад Пінск і вядуць ачышчэнне ад афіцэрскіх груп раёнаў Львова і Сарны.

Вітаем рашэнне совецкага ўрада

21 верасня ў памяшканні Польскага драматычнага тэатра адбыўся сход работнікаў тэатральнага мастацтва гор. Вільно. На сходзе прысутнічала 150 чалавек — артысты і работнікаў тэатру Польскага драматычнага тэатра, Польскага музычна-аперетачнага і яўрэйскага драматычнага тэатра.

З паведамленнем аб міжнародных падзеях і рашэнні совецкага ўрада аб аказанні брацкай дапамогі працоўным Захоўнай Беларусі і Захоўнай Украіне выступіў прадстаўнік Часовага Упраўлення Віленскай Акругі тав. Клімав.

Тав. Клімав расказаў сабраўшымся аб геройстве байкоў і камандзіраў доблеснай Чырвонай Арміі, якія з радасным патрыятычным пад'ёмам выконвалі свой інтэрнацыянальны доўг і вызвалілі сваіх адзінакроўцаў братоў беларусаў і украінцаў ад гнёта і парарашчэння.

— Працоўныя Советскай Беларусі і Советскай Украіны і ўсе народы Віленскага Саюза з аднаўленнем сустрэлі рашэнне Советскага ўраду працягнуць руку брацкай дапамогі працоўным Захоўнай Беларусі і Захоўнай Украіне — гаворыць тав. Клімав.

Тав. Клімав заклікаў работнікаў тэатральнага мастацтва ўключыцца ў работу па аблугоўванню працоўных горада і байкоў Чырвонай Арміі. Затым на сходзе выступалі работнікі тэатра.

З увагай было выслушана выступленне артыста яўрэйскага тэатра Абрама Морэускага, які гава-

рыў аб вялікім значэнні для мастацтва вызваленне працоўных Захоўнай Беларусі ад жаху вайны і зарэзнянія. На сходзе выступіў таксама з прамовай электротэхнік польскага драматычнага тэатра Зак і іншыя.

Удзельнікі схода прынялі рэзоляючу.

РЭЗАЛЮЦЫЯ Работнікаў тэатральнага мастацтва г. Вільно.

Заслухаўшы паведамленне прадстаўніка Часовага Упраўлення Віленскай Акругі тав. Клімава аб міжнародных падзеях і уступленні часці Чырвонай Арміі ў Захоўнай Украіне, калектыў работнікаў тэатральнага мастацтва адабрае палітыку Советскага ўрада, якія пракацягніць руку брацкай дапамогі працоўным Польшчы.

Мы вітаем герайчную Рабоча-Сялянскую Чырвоную Армію, якая вызваліла Захоўнью Беларусь і яе працоўных беларусаў, палікаў, яўрэяў і працоўных іншых нацыянальнасцей ад гнёта пірамічнікі і параванавашыя класаў, ад гнёта нацыянальнасці і парабашчэння.

Будзем жыць у брацкай сям'і народаў СССР

Дваццаць год працоўныя Захоўнай Беларусі цярпелі гнёт польскіх памешчыкаў і капіталістаў. Беларусы, яўрэі і працоўныя іншых нацыянальнасцей Польшчы былі пазбаўлены самых элементарных праў.

Працоўныя нацыянальных меншасцей Польшчы не мелі права гаварыць на сваёй роднай мове.

З вялікай радасцю працоўныя ўсіх нацыянальнасцей сустрэлі ўступленне Чырвонай Арміі ў Захоўнью Беларусь. Яны ведаюць, што толькі Чырвоная Армія прынесе свабоду, дапаможа нам выз-

уваніцца ад магчымасці развівашаца тэатральному мастацтву. Тэатры былі вымушаны аблугоўваць толькі кліку правячых кругоў, а працоўных, для якіх і павінна існаваць тэатральнае мастацтва, былі пазбаўлены магчымасці наведаць тэатры.

Мы вітаем рашэнне Советскага ўрада, які ўзяў пад сваю аблорону лёс працоўных Захоўнай Беларусі і Захоўнай Украіны.

Мы работнікі тэатральнага мастацтва г. Вільно прыкладзем усе наши сілы к таму, каб наша мастацтва служыла шырокім масам працоўных.

Будзем чэсна і аддана работаць на карысць развіція тэатральнага мастацтва. На сцэнах сваіх тэатраў мы створым вобразы народных герояў, сапраўды народнага мастацтва. Будзем вучыцца тэатральному мастерству ў артысту тэатраў Віленскага Саюза.

Ніхай жыве Советскі ўрад і яго глава тав. Молатаў!

Ніхай жыве Ленінска-Сталінска-Сялянска-Совецкая нацыянальная палітыка!

Ніхай жыве правалыр працоўных усіго света таварыш Сталін!

ПАСТАНОВА № 1

Часовага Упраўлення Віленскай Акругі.

Кіраунікі панской Польшчы кінулі Беларусі і Украінскіх нашых братоў, а таксама і працоўных другіх нацыянальнасцей, насяляючых Польшчу, у крыававую другую імперыялістичную вайну. Нацыянальны гнёт і закабаленне працоўных параванавашыя класамі прывялі Польшчу да вяенага разгрома.

Беларусы і Украінцы, а таксама і другія нацыянальныя меншасці на працыгу 20 год выноўсілі цяжкі гнёт і пакуты нацыянальнага закабалення. Панская Польшча вяла адкрытыя грабежі Беларусі і Украінскіх працоўных. Прощоўнія і прыгнечаныя Польшчы не маглі больш падтрымліваць урад пануючых класаў.

Байцы, камандзіры і паліработнікі доблеснай ісперажнай адзінай ва ўсім свеце Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі выканалі свой інтэрнацыянальны доўг, аказаўшы сваім адзінакроўным беларускім і украінскім братам і працоўнымі ўсіх нацыянальнасцей Польшчы дапамогу вызваліцца ад гнёту, кабалы і насиля пануючых класаў.

У адпаведнасці з пастановай Ваеннага Савета Чырвонай Арміі беларускага фронта за № 1 на тэрыторыі Віленскай Акругі ўлада перайшла часовому Управлению Ваеннага Совета.

Часове Управление Віленскай Акругі, у мэтах захавання рэволюцыйнага парадку, пастаўляе:

1. Прапануецца ўсім грамадзянам, прафыгурачным на тэрыторыі г. Вільно і Віленскай Акругі, на працыгу 24-х гадзін здаць Часовому Упраўленню ўсе віды агністрэльных і халодных зброі, таксама ўсе боепрыпасы і ўзрычнікі вяшчэствы.

